РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Николай Тодоров Колев
Секция по гражданскоправни науки към
Института за държавата и правото при БАН

относно материалите, представени за защита на дисертационен труд на тема **„ЕДНОСТРАННО ПОЕМАНЕ НА ГРАЖДАНСКОПРАВНО ЗАДЪЛЖЕНИЕ**“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“, от Владислав Светославов Дацов, докторант в Института за държавата и правото при БАН

1. Относно процедурата и представените публикации.

Със Заповед № РД-09-26/03.04.2023 г. на Директора на ИДП при БАН съм определен за резервен член на научно жури за защита на дисертационен труд на тема **„Едностранно поемане на гражданскоправно задължение**“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“, от Владислав Светославов Дацов, докторант в Института за държавата и правото при БАН. Въз основа на Заповед № РД-09-45/05.06.2023 г. на Директора на ИДП при БАН представям настоящата рецензия, като резервен член на научното жури, който встъпва на мястото на редовния член на научното жури чл.-кор. проф. д.ю.н. Иван Русчев.

Докторантът Владислав Дацов е представил дисертационен труд на тема **„Едностранно поемане на гражданскоправно задължение“**. Темата на представения труд отговаря на одобрената тема на дисертацията. Докторантът е посочил и 5 публикации по темата на дисертацията. Не са налице данни за плагиатство в представения дисертационен труд и научните публикации по темата на дисертацията.

2. Биографични данни.

През 2016 г. докторантът Владислав Славов е завършил висше юридическо образование, специалност Право, в Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Към настоящия момент докторантът е вписан като адвокат, практикуващ в София. Прави впечатление публикационната активност на докторанта, в която откриваме редица публикации с подчертана практическа насоченост, касаещи гражданското правораздаване и упражняването на адвокатската професия.

3. Процедура.

Докторантът Владислав Славов е зачислена като задочен докторант по Гражданско и семейно право със Заповед № РД-09-70 от 15.07.2021 г. на Директора на Института за държавата и правото при БАН, считано от 01.10.2021 г., като крайният срок на обучението ѝ е 30.10.2025 г. Научен ръководител е доц. д-р Вълчин Даскалов. Докторантът е отчислен с право на защита със Заповед № РД-09-25 от 03.04.2023 г. на Директора на Института за държавата и правото при БАН.

4. Относно представената дисертация.

Представеният дисертационен труд е в обем 240 страници, включващи и библиографска справка от съчинения на български, английски и руски език. Трудът е съставен от увод, четири глави и заключение, като всяка глава се дели на раздели, точки и подточки.

В увода са посочени предметът и методите на изследването, обсъдено е значението на избраната проблематика и е направено кратко разграничение от други правни сделки.

Първа глава е разделена на седем раздела/параграфа. Първият раздел е посветен на историческото развитие на едностранното поемане на гражданскоправно задължение от Древен Рим до днес, вторият – на сравнително-правното изследване на тази сделка в Западна Европа, в шериата, в законодателството на Руската федерация и в Принципите на европейското договорно право, третият – на нормативно уредените случаи на едностранно поемане на гражданскоправно задължение в гражданското и търговското право у нас (обещаването на задължаването или действието на трето лице (чл. 23 ЗЗД), публичното обещание за награда (чл. 368 и 369 ЗЗД), обещанието за дарение (чл. 226, ал. 1 ЗЗД), както и обещанието за даване на заем (чл. 241 ЗЗД), менителница, запис на заповед, чек, акредитив, банкова гаранция), четвъртият – на правната характеристика на полицитацията като едностранна сделка, петият – на връзката между полицитацията и други правни сделки, шестият – на общата характеристика на полицитационното правоотношение, а седмият – на разграничението между полицитационното и други граждански правоотношения.

Втора глава се състои от три раздела. Първият раздел е посветен на правната характеристика на волеизявлението на промитента като правопораждащ юридически факт на полицитационното правоотношение, вторият – на модалитетите срок, условие и тежест, които могат да се съдържат в това волеизявление, както и на комбинациите между тях, третият – на съдържанието на полицитационното правоотношение, в което влизат гражданскоправното задължение на обещателя и правното очакване на бенефициера.

В раздел първи се достига до извода, че за да породи полицитационно правоотношение, волеизявлението, с което промитентът едностранно поема към бенефициера гражданскоправно задължение, трябва да бъде в достатъчна степен определено, да е доведено до знанието на бенефициера и от

формулировката му да може да се направи обоснован извод за сериозност на намерението на обещателя.

В раздел втори се аргументира становището, че тежестта не намира приложение при полицитацията, а в някои случаи – и потестативното отлагателно условие, зависещо от волята на бенефициера.

В раздел трети е обсъдено съдържанието на полицитационното правоотношение. Достига се до извода, че правоотношението, заедно с всичките му елементи, е гражданскоправно, когато е подчинено на основните принципи на гражданското право. Подробно е изследвано правното очакване. Очертани са основните възгледи за правното очакване в българската правна доктрина, както и възгледите на някои чуждестранни автори. Аргументирано е становището, че при полицитацията за бенефициера не възниква субективно право, а правно очакване, което обстоятелство е специфично за съдържанието на полицитационното правоотношение. Изведена е правната характеристика на правното очакване и е направено предложение за разширяване на съдържанието на понятието. Накратко е разгледан въпросът за защитата на правното очакване в случай на неизпълнение на полицитационното задължение от страна на промитента.

Трета глава съдържа четири раздела. Първият е посветен на правните субекти, които могат да бъдат промитенти в полицитационното правоотношение, вторият – на субектите, които могат да бъдат бенефициери, третият извежда някои общи положения за страните по полицитационното правоотношение, а четвъртият разглежда доброволното представителство в светлината на централната за изследването тема.

Четвърта глава е разделена на два раздела. Първият е посветен на основанията за прекратяване на полицитационното правоотношение, а вторият – на основанията за недействителност на полицитацията. В раздел първи се достига до извода, че правното очакване на бенефициера не преминава към неговите правоприемници, ако той прекрати съществуването си като правен субект, както и че поставянето под запрещение на някоя от страните по

полицитационното правоотношение не води задължително до прекратяването му.

В раздел втори са разгледани различните хипотези на нищожност, унищожаемост, висяща недействителност и относителна недействителност. Аргументира се становището, че най-често приложимото основание за нищожност на полицитацията би бил невъзможният предмет.

След всяка от изготвените части от дисертацията са формулирани изводи.

В заключението са обобщени постигнатите научни резултати от изследването, като са формирани изводи, отчетени са проблемните области на правната уредба и практиката, и са направени предложения de lege ferenda.

В българската правна теория въпросите на едностранното поемане на гражданскоправно задължение рядко са предмет на изследване в теорията. Трябва да се отбележи, че представеният дисертационен труд е първото задълбочено съчинение, което е посветено изцяло на един недостатъчно изследван институт, който има безспорно практическо значение, особено в търговските отношение. Като такова съчинението съдържа и първото систематично цялостно изследване на този въпрос, което само по себе си определя неговия приносен характер. Трябва да се отбележи също така, че темата има интердисциплинарен характер, понеже при анализа на правните въпроси неизбежно се засягат въпроси на обща теория на гражданското право, облигационно право, търговско право, граждански процес. Докторантът не се е притеснил от това предизвикателство и според мен успешно се е справил с необходимостта от комплексен подход към поставените въпроси, което показва дълбочината на познанията му и способността му за научен анализ.

Докторантът е обсъдил в пълнота всички въпроси по поставената тема, а направените заключения са добре аргументирани. Докторантът разработва поставените въпроси задълбочено, като проявява способностите си за детайлен и критичен анализ. Той застъпва собствено разбиране по дискусионните моменти и не се притеснява да аргументира критичната си позиция към действащата правна уредба.

В дисертационния труд е използван значителен научен апарат от съчинения на български, английски и руски език. При изследването си докторантът е анализирал цялата съвременна българска правна литература по поставените въпроси, разглеждайки становищата на отделните автори, изяснявайки противоречията в тях и в много случаи допълвайки ги със собствени аргументи, а там, където не възприема определени техни виждания, спори с тях, като спорът се отличава с коректност към застъпваните тези и обоснована критика. Прави впечатление, че по всеки един дискусионен въпрос авторът изяснява представените в теорията становища и винаги изразява и обосновава своето лично становище; този подход без съмнение заслужава адмирации. Достойнство на труда е сравнително правният анализ, както и историческият анализ.

Като достойнство на съчинението трябва да се посочи и подробният анализ на относимата практика на българските съдилища. Темата на дисертационния труд предполага такъв анализ и показва практическата полза от дисертационния труд, както и умението на автора да включи в аргументите си доводи, изведени от конкретни практически казуси, които са станали предмет на съдебни решения.

Трудът съдържа редица теоретични приноси, освен основния, който вече посочих по-горе – първо монографично съчинение, посветено на едностранното поемане на гражданскоправни задължения.

Като важни приноси трябва да бъдат посочени изследването на правното очакване като институт на гражданското право; едностранното поемане на задължение от държавата; съдържанието на волеизявлението при едностранното поемане на задължение и неговите характеристики като едностранна правна сделка, както и приложението на различни модалитети като част от съдържанието на това волеизявление; основанията за нищожност и унищожаемост на едностранното поемане на задължение; изследването на правната същност и последиците от обещаването на задължаването или действието на трето лице (чл. 23 ЗЗД), на обещанието за награда (чл. 368 ЗЗД) и на обещанието за даване на заем (чл. 241 ЗЗД). Важно място в дисертацията заемат множеството предложенията *de lege ferenda*, които авторът прави в

резултат от работата си и които засягат важни институти на гражданското и търговското право.

Приложените научни публикации още веднъж доказват умението на докторанта да тълкува и анализира актуални и съществени правни проблеми и да достига до изводи, които са и с практическо значение.

В обобщение, в дисертацията си Владислав Дацов успява да ни представи подробен и детайлен научен анализ на поставения въпрос, като е безспорна и практическата полза от представената дисертация. Съчинението ще бъде изключително полезно за практикуващите юристи и докторантът трябва да бъде насърчен за публикуване на дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на тема „Едностранно поемане на гражданскоправно задължение“ трябва да бъде оценен като навременно и задълбочено изследване на незадълбочено разработена досега в българската теория тема с несъмнено практическо значение. Дисертацията съдържа множество приносни моменти, а застъпените в нея тези и изводи в голямата си част са добре аргументирани. Дисертационният труд съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Предвид гореизложеното считам, че представеният дисертационен труд покрива напълно нормативните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“, от Владислав Светославов Дацов, докторант в Института за държавата и правото при БАН. Поради което предлагам убедено на членовете на научното жури да гласуват тя да бъде присъдена на Владислав Светославов Дацов.

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

05.06.2023 г.

град София

С уважение: _____

доц. д-р Николай Колев

София 1000, ул. „Сердика“ 4, тел. +359 2 987 4902, e-mail: ipn_ban@bas.bg, https://ipn-bg.org/

REVIEW

By Assoc. Prof. Ph.D. Nikolay Todorov Kolev
Civil Law Sciences Section
of the Institute for the State and the Law of the Bulgarian Academy of Sciences

Regarding the materials, presented for the defense of the Ph.D. thesis on the topic of "UNILATERAL ASSUMPTION OF A CIVIL OBLIGATION" for awarding the educational and scientific Ph.D. degree in the sphere of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, scientific specialty "Civil and Family Law", to Vladislav Svetoslavov Datsov, a Ph.D. student in the Institute for the State and the Law (ISL) of the Bulgarian Academy of Sciences (BAS).

1. With regard to the procedure and the presented publications

By order No RD-09-26/03.04.2023, issued by the Head of the ISL of the BAS I was appointed as a reserve member of the scientific jury for the defense of the Ph.D. thesis on the topic of "Unilateral Assumption of a Civil Obligation" for awarding the educational and scientific Ph.D. degree in the sphere of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, scientific specialty "Civil and Family Law", to Vladislav Svetoslavov Datsov, a Ph.D. student in the Institute for the State and the Law (ISL) of the Bulgarian Academy of Sciences (BAS). By Order No RD -09-45/05.06.2023, issued by the Head of the ISL of the BAS I present the current review, as a reserve member of the scientific jury who takes the place of the regular member of the scientific jury Corresponding Member Prof. D.L.S. Ivan Ruschev.

The Ph.D. student Vladislav Datsov has presented a Ph.D. thesis on the topic of "Unilateral Assumption of a Civil Obligation". The topic of the dissertation accords with the approved one of the Ph.D. thesis. The Ph.D. student has pointed out 5 publications on the topic of the dissertation. There is no data about plagiarism in the presented Ph.D. thesis and the scientific publications on its topic.

2. Biographic data

In 2016 the Ph.D. student Vladislav Svetoslavov Datsov received his higher education, graduating in the specialty of Law, in the Faculty of Law of the Sofia University “St. Kliment Ohridski”. At present, the Ph.D. student is an attorney-at-law, practicing in Sofia. His publication activity, in which we can find a number of publications with markedly practical emphasis, regarding Civil Procedure and the conduct of the legal profession, is remarkable.

3. Procedure

The Ph.D. student Vladislav Datsov was enrolled as an extramural Ph.D. student in Civil and Family Law by Order No RD-09-70 from the 15th July 2021, issued by the Head of the Institute for the State and the Law of BAS, starting on 1st October 2021, and with the end term of his education set at the 30th October 2025. His academic supervisor is Assoc. Prof. Ph.D. Valchin Daskalov. The Ph.D. student was admitted to public defense by Order No RD-09-25 from the 3rd April 2023, issued by the Head of the Institute for the State and the Law of BAS.

4. With regard to the presented Ph.D. thesis

The presented dissertation consists of 240 pages, including bibliographic reference of works in Bulgarian, English and Russian. The work is structured into introduction, four chapters and a conclusion, and each chapter is further divided into paragraphs, points and subpoints.

In the Introduction are pointed out the object and the methods of scientific research, the significance of the chosen topic is discussed and a short distinction from other legal deals is made.

The First Chapter is divided into seven paragraphs. The first paragraph is devoted to the historic development of the unilateral assumption of a civil obligation from Ancient Rome till nowadays, the second – to the comparative-historic research of this deal in Western Europe, in Sharia, in the legal system of the Russian Federation and

in the Principles of European Contract Law, the third – to the legally regulated instances of a unilateral assumption of a civil obligation in both Civil and Commercial Law (promising the obligation or the action of a third party (art. 23 of the Obligations and Contracts Act (OCA)), the public promise for a reward (art. 368 and 369 OCA), the promise for donation (art. 226, par. 1 OCA), as well as the promise to lend a loan (art. 241 OCA), the bill of exchange, the promissory note, the check, the letter of credit, the bank guarantee), the fourth – to the legal characteristic of the pollicitatio as a unilateral deal, the fifth – to the connection between the pollicitatio and other deals, the sixth – to a general characteristic of the pollicitatio legal relation, the seventh – to the distinction between the pollicitatio and other civil legal relations.

The Second Chapter consists of three paragraphs. The first paragraph is devoted to the legal characteristic of the declaration of will of the promissor as a legal fact from which the pollicitatio legal relation arises, the second – to the modalities term, condition and burden, which can be included in this declaration, as well as a combination of them, the third – to the content of the pollicitatio legal relation, which consists of a civil obligation and the legitimate expectation of the beneficiary.

In the first paragraph the conclusion is reached that in order for the pollicitatio legal relation to arise, the declaration of will, which the promissor unilaterally assumes a civil obligation towards the beneficiary with, needs to be defined to a certain degree, to be brought to the knowledge of the beneficiary, and from its formulation a reasonable conclusion regarding the seriousness of the intention of the promissor ought to be possible to make.

In the second paragraph it is argued that the burden is inapplicable in the pollicitatio, and in some cases – the potestative procrastinating condition, depending on the will of the beneficiary, finds no application either.

In the third paragraph the content of the pollicitatio legal relation is discussed. The conclusion is reached that the legal relation, together with all its elements, is a civil one, when it is governed by the main principles of Civil Law. The legitimate expectation is studied in detail. The main views on the legitimate expectation in the Bulgarian legal literature are outlined, as well as the view of some foreign authors. Arguments are presented in favour of the opinion that in the pollicitatio for the

beneficiary a legal right does not occur, but rather a legitimate expectation, which is specific for the content of the pollicitatio legal relation. The legal characteristic of the legitimate expectation is formulated and a proposal for broadening the content of the concept is made. The matter of the defense of the legitimate expectation in case of a default of the pollicitatio obligation by the promissor is discussed in short.

The Third Chapter consists of four paragraphs. The first is devoted to the persons, who can be promissors in the pollicitatio legal relation, the second – to the persons, who can be beneficiaries, the third summarizes some general rules regarding the parties to the pollicitatio legal relation, and the fourth discusses the voluntary representation in the light of the central for the study topic.

The Fourth Chapter is divided into two paragraphs. The first is devoted to the grounds for the termination of the pollicitatio legal relation, and the second – to the grounds for invalidity of the pollicitatio. In the first paragraph the conclusion is reached that the legitimate expectation of the beneficiary does not pass on to their legal successors, if the beneficiary ceases to exist as a legal entity, and that the injunction of one of the parties of the pollicitatio legal relation does not necessarily lead to the termination of the latter.

In the second paragraph various hypotheses of invalidity, pending and relative nullity are discussed. Arguments are presented in favour of the opinion that the most frequently applicable ground for nullity of the pollicitatio is the impossibility of the object.

After each part of the Ph.D. thesis conclusions are formulated.

In the Conclusion the scientific contributions of the study are summarized, and conclusions are formulated, the problematic issues in the legal regulation and practice are taken into consideration, and proposals de lege ferenda are made.

In the Bulgarian legal theory, the matters of the unilateral assumption of a civil obligation are rarely the subject of a theoretic study. It must be noted that the presented dissertation is the first in-depth study, devoted entirely to an insufficiently researched institute, which has indisputable practical significance, especially in commercial relation. As such, the work contains the first systematic comprehensive study on this topic, which by itself determines its contributive character. It must also

be noted that the topic has interdisciplinary character because in the course of the analysis of the legal matters some legal questions regarding the General Theory of Civil Law, Obligation Law, Commercial Law and Civil Procedure are inevitably treated. The Ph.D. student has not been daunted by this challenge and, in my opinion, successfully coped with the necessity of a complex approach towards the matters at hand, which shows the depth of his knowledge and his capability of scientific analysis.

The Ph.D. student has discussed in full all aspects of the topic, and the conclusions reached are well-argued. The Ph.D. student researches the matters at hand thoroughly, showing his abilities for a detailed and critical analysis. He advocates his own understanding on some controversial issues and is not worried to give arguments in favour of his critical opinion towards the current legal regulations.

In the Ph.D. thesis a significant scientific apparatus of works in Bulgarian, English and Russian is used. In his study the Ph.D. student has analyzed all the current Bulgarian legal literature on the topics at hand, discussing the views of various authors, clarifying the controversies in them, and in many cases supplementing them with his own arguments, and, when he does not agree with certain views, disputes them, but the dispute characterizes with correctness towards the advocated theses and well-reasoned critics. It is to be noted that on every controversial issue the author clarifies the presented in the legal theory views and always expresses and reasons his own opinion; this approach undoubtedly deserves admirations. A merit of the work is the comparative-legal analysis as well as the historic one.

As a merit of the work must also be noted the detailed analysis of the relevant practice of Bulgarian courts. The topic of the Ph.D. thesis presupposes such an analysis and shows the practical use of the dissertation, as well as the author's ability to include in his arguments ones derived from particular practical cases, which have become the subject of judicial decisions.

The work contains a number of theoretic contributions, along with the one which I have already pointed out – the first monographic research, devoted to the unilateral assumption of a civil obligation.

As important contributions must be pointed out the study of the legitimate expectation as an institute of Civil Law; the unilateral assumption of an obligation by the state; the content of the declaration of will in the unilateral assumption of an obligation and its characteristics as a unilateral deal, as well as the applicability of various modalities as a part of the content of this declaration; the grounds for invalidity of the unilateral assumption of an obligation; the research of the legal essence and the consequences of the promise for the obligation or the action of a third party (art. 23 OCA), of the promise for reward (art. 368 OCA) and the promise to lend a loan (art. 241 OCA). An important place in the dissertation take the numerous proposals *de lege ferenda*, which the author makes as a result of his work and which treat important institutes of Civil and Commercial Law.

The enclosed scientific publications once again prove the skill of the Ph.D. student to interpret and analyze actual and significant legal problems and to reach conclusions, which are also of practical importance.

In summary, in his Ph.D. thesis Vladislav Datsov manages to present to us a comprehensive and detailed scientific analysis on the discussed topic, and the practical use of the presented dissertation is also indisputable. The work will be exceptionally useful to practicing lawyers and the Ph.D. student should be encouraged to publish the dissertation.

CONCLUSION:

The presented Ph.D. thesis on the topic of "Unilateral Assumption of a Civil Obligation" should be assessed as a timely and in-depth study of a non-profoundly researched so far in the Bulgarian legal theory topic with undoubted practical importance. The dissertation contains a number of contributions, and the advocated theses and conclusions are, for the better part, well-reasoned. The Ph.D. thesis contains scientific and scientific-applicable results, which are original scientific contributions, and show that the Ph.D. student has profound theoretic knowledge and abilities for independent scientific researches.

With regard to the above, I consider the presented dissertation completely meets the legal requirements for awarding the educational and scientific Ph.D. degree in the sphere of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, scientific specialty "Civil and Family Law", to Vladislav Svetoslavov Datsov, a Ph.D. student in the Institute for the State and the Law (ISL) of BAS. This is the reason I convincedly propose to the members of the scientific jury to vote in favor of awarding this degree to Vladislav Svetoslavov Datsov.

5th June 2023

Sofia

Respectfully: _____

Assoc. Prof. Ph.D. Nikolay Kolev